

Déli Hírlap

Onor. Biblioteca Universității din Cluj

Sibiu

Agbiare din România

Magyar Népközösség lapja

A Timis-Torontal-i törvényszék bejegyzési száma 83.
(Dos. No. 934/1938)

Alapította:

Dr. VUCHETICH ENDRE és Dr. VARNAY ELEMÉR

Anyanyelvünk

Írta: VITA ZSIGMOND

Egyre szaporodnak a helyes magyar beszéd kérdéseiben vitatkozó olvasók, és értelmiségünk kezdi meglátni, hogy helyesen, szépen magyarul beszélni épp úgy kötelessége, mint tudásával a közösségi munkában résztvenni. Talán közeledik már az az idő, amikor művelt emberek társaságában épp úgy szégyen lesz helytelen magyarsággal beszélni, mint piszkos, vagy rongyos ruhában társaságba járni. Kezdjük meglátni, hogy nyelvünk legsajátosabb nemzeti tulajdonunk, azért annak megőrzése és tisztán tartása legfontosabb kötelességünk. Egész műveltségünk a nemzeti nyelven alapszik, fölépítésében nyelvünk szellemére kell hallgatnunk. Lehetőleg ezért művelt embernek nevezni azt, aki műveltségének alapjával nincs tisztában?

Mindezek nem új gondolatok. Százszázötven évvel ezelőtt Bessenyei, Kazinczy és kortársaik már sokat írtak a magyar nyelv kérdéséről és olvasóik tudatába vették a magyar nyelv szellemének tiszteltetését. Akkor, egy új irodalmi korszak hajnalán, a nemzeti műveltség újabb ébredésének idején, éppen olyan heves vitaközpontok indultak meg nyelvi kérdések felett, mint később a politikai és társadalmi kérdések felett. Ez természetesen és szükséges is volt, hiszen az új célok felé törő írók még vergődve és izzadva birkóztak az irodalom anyagával: a nyelvvel.

Ma ismét időszerűek ezek a kérdések, hiszen a magunk erejéből kell ismét irodalmat teremtenünk magunknak. Nincs, aki kézen fogva vezessen és mégis folytatnunk kell az irodalmi életet és alkotnunk kell. Tömegek néznek reánk és várnak.

Ha a szabótól, a cipésztől elsősorban azt kívánja meg a rendelője, hogy mestersége titkaival tisztában legyen és alapos tudással fogjon neki a munkának, éppen úgy megkívánhatja azt az olvasó is az írótól. Az írónak anyanyelve törvényeit kell ismernie, hogy írni tudjon. Nem nyelvészeti tudásra van szüksége, hiszen Balassa és Pázmány is tudtak magyarul írni, pedig hol állott még akkor a magyar nyelvészet! De ők még ösztönösen érezték a magyar nyelv szellemét és biztos alapokra építettek. De hova lett ez a nép erejéből táplálkozó ösztönös nyelvtudás a műveltség kikerülhetetlen nemzetközi áramlatai között? Messzire menekült a mai nagy városi élettől és a vidéken, a falvak népe között, tiszta nyelvészeteiken húzódik meg. Az ösztönös tudás mellett ezért kell az íróknak is tudatosan tanulnia az anyanyelvet. Ne resteljen elő-elővenni a nyelvhelyességi kézi könyvet, amely kétes esetekben segítségére lehet és a tudatos igyekezetekkel vérvértelheti azt is, amit régebben csak bizonytalanul tudott. Az irás felegyelmét és áldozatokat kíván, nem a feltűnni vágyással, a csillogó kifejezésekkel, hanem a nyelv szellemébe való elmerüléssel és a folytonos önbírálattal jutunk el az igazi irodalmi alkotáshoz.

Jó ma ezeket ismét elmondanunk, amikor a sok nemes igyekezet és nyugtalan keresgélés közepette sokszor még művelt, írogató emberek ajkáról is bán-

to magyartalanságok ütnek meg fülünket. És elsősorban művelt középosztályunknak kell ezt elmondanunk, amelynek tagjai vezető állásokat töltenek be, hivatalos ügyeket intéznek, közgyűléseken elnökölnek, de a helyes magyar beszédre nem gondolnak. Ezért olyan

gyakoriat hivatalos nyelvünkben ma is az idegen szavak és kifejezések, amelyek magyar észjárásu ember alig tud megérteni. De kell ezt mondanunk azoknak a jó társaságban forgó fiatal embereknek is, akiknek a beszédében csak egy hemzseg a sok henye, idegen szó.

Ma már ilyesmikkel nem szabad ámitani magyar társaságot, a felületlen műveltséget cicomával és felesleges disszellelem sokáig lehet takargatni. A nyelv igazi megismeréséhez az önfegyelem és az alázat fáradságos útja vezet, a fiatal íróknak azon kell megindulniok.

Iratlan törvények

Írta: SZABÓ BÉNI

A törvények rendszere egydís a társas életet elő emberiséggel, s azok megtartása szerint volt értéke minden időben az emberi életnek. Az írott törvények mellett, melyek megszabták a sokféle alakulatlan átment államok rendjét, az emberrel veleszületett az iratlan törvények egész sora, melyek az évezredek rendjén legalább olyan fejlődésen men-

szeltek, mint az írott törvények. Az írott törvények megtartása is igen szép és becsült tulajdonsága az embereknek, s ez a megtartás a védelmet, rendet, biztonságot, életlehetőséget nyújtó államélet keretében minden embernek legfőbb kötelessége. Azonban az az ember, aki az írott törvények betartása mellett, a sokféle iratlan törvényt is tőle telhetőleg betartja, olyan értéket jelent, amit az „egész-ember” jelzővel szoktak meghatározni.

En ezekről az iratlan törvényekről akarok beszélni, melyeknek betartására soha akkora szükség nem volt mint nap-

jainkban. Iratlan törvény mindaz az önmagunkkal és másokkal szemben gyakorolt szép és jöeselekedet, mellyel az emberi életnek emberibb tételét segítjük elő. E törvények tárháza szíveinkben van, s kulcs hozzá az érzés.

Az emberiség, s közte a mi jóra való népünk is, tán sohasem élt át a maihoz hasonló súlyos időket és eseményeket. A negyedik évéhez közeledő teljes világháború és annak sokféle kihatása oly radikálisan helyezte sodorta az emberek nagy tömegeit, melyet segítő kezek nélkül elviselni nem tud.

Özvegyen maradt szülők, árvaságra jutott gyermekek, szétszakított családok, koldus-szegény betegek, tehetetlen öregek szárai és ezrei várják naponta az emberi szívek könyörületességére annak a nyomoruknak az enyhítésére, melynek méreteit sok esetben csak kello fantáziával lehet leírni.

Minden állam s így államunk is intéz-

kedéseket teszen a nyomor leküzdésére. Azonban sehol sem lehet mindent az államtól várni, mert e tragikus kérdés megoldására az írott törvények rendelkezései nem elegendők. Itt kell jelentkezzenek önként a megértő emberi szívek, a maguk iratlan törvényeivel s kell átsegítsék az emberiség nagy tömegeit a veszélyes szakaszán.

Mindazok kik itthon, a háború következtében pusztító hatásaitól mentesülten végzik napi hivatásukat, vagyonuk és jövedelmük arányában kell segítségére legyenek azok hozzátartozóinak, kik életük után is védelmezik az otthont és biztosítják a munkalehetőséget. Segítségére kell sietnünk ezeken kívül mindazoknak, kik akár a háborúval kapcsolatban, kár más okokból jutottak nyomoru helyzetükbe.

Szorgalom, takarékoság, az emberrel szemeltett vagy az élet rendjén szerzett különféle képességek mindig tiszteltetreméltó tulajdonságok voltak, de igazi értéket és közbecsülést csak akkor lehetnek, ha e tulajdonságok gyümölcséből a köz- és az arra reászorultak részére is megfelelő hányad jutott.

Ma pedig, mikor egy tisztultabb és emberibb jövő kialakulásáért folyunk a harptalok, mindazok részére, kik vagy-onok és jövedelmek urai s azokból csak maguknak élnek, a nyomor és emberi szenvedés mellett érzéktelen szívvel tovább haladnak, a segítségre hívó szót nem hallják meg, nem közmegbecsülés, hanem közmegvetés vár. Az ilyen ember az iratlan törvényekkel jut ellentétbe, aminek éppugy megvannak a büntető szakciói, mint az írott törvények elleni vétségeinek.

Mindazok, kik kisebb, vagy nagyobb örhelyeken embertársai sorsára hivatottak vigyázni s azt főlk telhetőleg igyekeznek elviselhetővé tenni, kötelesek számontartani és számba adni, hogy ki, miképpen végezte a vagy végzi emberbaráti kötelességét a mai világégs idején. Ma, midőn az emberiség sorsa fészázadokra (sőt tán évezredek-re) fog kialakulni, senki sem élhet csak önmagának és senki sem nézheti közömbösen a nálánál gyengébbek létért való kezdelmét, sokszor állati sorshban való elpusztulását.

Minden testvérünk szent kötelessége, hogy a reászorulókon segítsen. Boldogemlékü Reményik Sándor költőnk drámai nyilatkozata szerint „ahogy lehet”, de mindig szelid, simogató szavak s szavainkat követo felkaroló tettek vizsgáló kíséretében.

A vörös hadsereg vesztesége a téli csatában

Adatok, amelyek megmagyarázzák, miért állott meg a szovjet támadás

Berlin. (Rador). A német szárazföldi hadsereg alakulatai 1942 november 20. és 1943 március 20. között 10.558 szovjet páncélos pusztítottak el vagy zsákmányoltak. Az ellenség a téli csatában összesen közel 12.000 páncélos vesztett.

A repülőgépeket illetően a jelentés hangsúlyozza, hogy a fenti időszakban légi harcban, a légvédelmi tüzérség és páncéltörő ágyuk, valamint gyalogsági fegyverek találata következtében 3.763 szovjet repülőgép pusztult el. Egyedül december hónapban 949 ellenséges repülőgép semmisült meg.

A szovjet embervesztésére nézve a nyolc hetes oreli téli csata befejezésekor kiadott március 23-i német hadijelentés közölte, hogy a bolsevisták egyedül ebben a körzetben 150.000 embert vesztettek. Az arcvonalnak ezen a szakaszán a németek 1061 páncélost és 485 löveget pusztítottak el vagy zsákmányoltak. A foglyok száma 10.594. A Charkov-környéki német ellentámadás során a bolsevisták vesztesége meghaladja az 50.000 főt. További 19.594 katonára került német hadifogságba s 1410 páncélost, továbbá 3372 ágyut zsákmányoltak.

A német ellentámadás megkezdéséig a tél folyamán a Szovjet embervesztése a Don és a Dnyeper között elérte a 215.000 főt. Kurszktól nyugatra pedig az 50.000 embert. Ehhez a számhoz még hozzá kell adni a Don-medence át-

törésére irányuló harcokban elvesztett 100.000 embert, a Sztalingrád elleni harcokban elesett 300.000 katonát. A kubáni hídfőnél és a keleti arcvonal legdélibb részén a vörös hadsereg 120.000 emberét hagyta ott, a középső szakaszon 50.000-re, az Ilmen-tóól délre 150.000-re s a Ladoga-tó és a volchovi szakasz között más 250.000 emberre tehető a bolsevista veszteség.

Velikiye Lukinál, Rosztovtól délre, végül a miuszi sikertelen áttörési kísérlet újabb 100.000-nél több emberébe került Sztalinnek.

Összefoglalva, a szovjethadsereg a téli offenzívában tehát több mint 1.500.000 embert vesztett. Ehhez hozzáadva a keleti hadjárat megkezdése óta fogságba került, meghalt és megsebesült katonák számát, nyilvánvaló, hogy miért áll meg a vörös hadsereg támadása.

Illetékes német katonai körökben az a vélemény alakult ki, hogy a szovjet csapatok offenzívájának megállása távolról sem az időjárási viszonyoknak tulajdonítható, hanem annak a véres ember- és anyagvesztésnek, amit a Szovjet a téli csatában elszenvedett. Teljesen sikerült elérni azt a célt, amelyet a német hadvezetőség maga elé kitűzött: az ellenségnek okozott rendkívül súlyos veszteségek révén a szovjet haderőket kimeríteni.

—|—

Szilárdan

megvetették lábukat keleten a tengely erői
Véres veszteséggel járt a bolsevisták visszavert roham a Kuban-hídfőnél

A Popolo di Roma című olasz lap hétvégi harctéri helyzetképében hangsúlyozza, hogy keleten a tengely erői szilárdan megvetették lábukat a Donec reiso folyása mentén s ezzel az egész arcvonalra jelentős hatást gyakorló hadászati sikert értek el. A tuniszi fronton folyó kemény harcokkal foglalkozva a lap rámutat arra, hogy az angol-amerikai hadvezetéség nem közvetlenül területi célokat igyekszik elérni, hanem elsősorban a Földközi-tenger keleti és nyugati medencéje közötti angolszász hajózás biztosítására törekszik, mert azt a tengely tuniszi hídfője ma is felette veszélyezteti.

Norvégia'ól a török határig

Az eszakiarikai hadműveletekkel kapcsolatos hírekben a moszkvai újság arcvonalon felhívításának keretében is foglalkoznak. A Vjesta című lucernei lap híradásai szerint német katonai körök ramutatlak arra, hogy a deleurópai partvidék nyugati korzetében a tuniszi maró mencia a tengely a Szicília—Korziika—Délfranciaországi partvidék közötti háromszöggel is rendelkezik s ilyenformán ezen a vidéken bármily angol-amerikai partraszállási művelet nagy nehézségeibe ütköznék.

Hasonlóképpen nagyon erős állásai vannak a tengerparton a Földközi-tenger keleti korzetében. Közvetlenül az angolok és amerikaiak afrikai partraszállása után a tengely hadvezetése erős csapatokat vont össze a görög partokon, valamint a keleti tengerparton, mely elvágja az ellenséges támadás valamennyi utvonatát az egei-tengeri partok irányában. Az egész görög partvidéken és a környező szigeteken hatalmas erődítéseket létesítettek s azokat a legújabb harcá-
támadásokkal és nagyszámu katonasággal látták el.

A dolgok ilyenén állására való tekintettel, mint Berlinben mondják, nyugalommal tekintenek bármily inváziós kísérletre. Az északi fokról — Norvégia legészakibb részétől — Biscayai-öböl, valamint a spanyol határtól a török határig az egész európai partvidéken felkészültek bármily inváziós kísérlettel való szembezállásra.

Kormányváltási

V. Cayrol

Világosan észleléses kormányalakításra kerülhet, melynek során összevonják több államtitkárságot. A kormányból többek között Platon tenger- és haditengerésztudományi miniszter, A védelem államtitkárság vezetésével Briand tábornokot biztat meg.

A Rador román hírugynökség ezzel kapcsolatosan ismerteti útlekés német körök véleményét, mely szerint Berlinben a francia kormányváltást a közgazdasági rendszer egyszerűsítésének tekintik, mely a fontosabb kérdéseken lehetővé teszi az erők összpontosítását s egyben Laval miniszterelnök helyettesének megszállását is jelenti.

Sztalin „tartálékai”

A német hadijelentések több ízben rámutattak arra, hogy a Szovjet az elmúlt fél folyamán hatalmas tömegesített vett harcra, melyek közben többszörösen felülmutak a tengely erőt. A német távirati iroda a Die Ukrainen-Zeitung egyik cikke nyomán választ ad arra, a kérdésre, honnan kerültek elő ezek a hatalmas tömeges, melyekkel Sztalin Európa lerohanását tervezte. A Szovjetunio legkeletibb tájékain, Vladivosztozk vidékén és a Kamcsatka-félszigeten gyűjtötte össze az orosz hadvezetéség ezeket a milliós erő-tartalékokat s a doni és donezi arcvonalra tavaly nyáron kezdték meg átszállításukat. A

Szibériai vasutvonal mentén létesített nagy szállás-táborokban ujonnan kiképeztek és korszerű fegyverekkel szerelték fel ezeket az egységeket; javarésztük gépesítették. A hadiiparból és gazdaságból elvont férfiakat női munkásokkal pótoiták, de több harctéri szolgálatban (tábori sütődékben, egészségügyi alakulatokban, stb.) is nőket alkalmaztak.

Jelentéseink a harcterekről

Visszavert ellenséges támadások és elrekesztett helyi betörések Tuniszbán

Berlin. A német vezéri főhadiszállásnak szombaton délelőn kiadott legújabb jelentése szerint a keleti harctereken a nyugati-keleti arcvonalon elrekesztett bolsevista támadást visszaverték és az ellenséges veszteségeket okozták. Számos bolsevista páncélos megsemmisítettek.

A Ladoga-tóton a bolsevista csapatok gyengébb támadásai megállításra kerültek. Az ellenséges kísérleti műveletek részben a tüzéség tüze szétverte.

Tunizia középső és déli részén túlerőben levő ellenséges csapatok újabb erős támadásokat intéztek a német-olasz alakulatok ellen. A támadásokat súlyos har-

A japán légierő újabb sikerei

Tokió. (Domej). A japán császári főhadiszállás közölte, hogy a japán légierő Csitakongtól északra Feni repülőterét, majd a csitakongi légi kikötőt bombázta. Feni repülőterén huszonhá-

rom földön veszteség repülőgépet pusztítottak el a japánok, a csitakongi repülőterén pedig kilenc ellenséges gépet gyújtottak fel.

zokban visszaverték, a helyi jellegű betöréseket elrekesztették. Német harci repülőgépek Algir kikötőt bombázták és az algériai partok előtti tengerészen egy ellenséges hajókaravánt támadtak meg. Három kereskedelmi hajót bombatalat ért.

Angol bombázó repülőgépek a március 27-re virradó éjtszaka robbanó és égő bombákat dobtak le számos nyugatnémetországi helysége. A lakosságnak veszélyesek voltak. Három ellenséges bombázó repülőgépet lelőttek, egy negyediket pedig a norvég partoknál semmisítették meg.

rom földön veszteség repülőgépet pusztítottak el a japánok, a csitakongi repülőterén pedig kilenc ellenséges gépet gyújtottak fel.

rom földön veszteség repülőgépet pusztítottak el a japánok, a csitakongi repülőterén pedig kilenc ellenséges gépet gyújtottak fel.

A politikai arcvonal

Eden beszédet tartott az északamerikai Annapolisban

Amszterdam. (DNB.) A Reuter hírügynökség jelentése szerint Ezen brit külügyminiszter pénteken az Egyesült Államok Annapolis városában beszédet mondott s többi között kijelentette, hogy az Egyesült Államoknak, Nagybritanniának, Kínának és a Szovjetuniónak közösen kell eljárniuk a háború és béke idején és így kell felépíteniük „a szabad nemzetek szilárd épületét.”

A háborút Eden szerint az ellenség végleges megadásáig kell folytatni. Nagybritannia semmiesetre sem fejezi be a háborút, mielőtt Japánt le nem győzi. A háború még nem érte el csúcspontját s a szövetségesekre még súlyos harcok várnak, melyek folyamán mind a erejüket latba kell vetniük.

A brit külügyminiszter a továbbiakban kifejtette, hogy a tengelyhatalmakat teljesen le kellene győztesíteni. Hangoztatta, hogy Anglia egyetlen egy

sem kötött titkos megállapodást birtokai gyarapítása céljából.

Beszéde további során Eden azt mondta, hogy Kína ne aggodalmaskodjék a szövetségeseket illetően; eljön majd a nap, amikor a burmai út ismét megnyílik.

Berlin véleménye a brit külügyminiszter beszédéről

Berlin. Eden brit külügyminiszter annapoliszi beszédére vonatkozóan illetékes német helyen kijelentették, hogy az tulajdonképpen megsemmisítése Churchill rádióbeszédének s egyben választ Majszkij londoni szovjet nagykövet követelésére, hogy fogjanak össze a győzelem érdekében.

Uj csak az volt a beszédben, hogy Eden igyekezett kiengesztelni Csungking-Kinát, melyet Churchill már kizárt a világ sorsát intéző nagyhatalmak együttesétől, — állapítják meg Berlinben.

A volt moszkvai nagykövet „egyéni véleménye” a Szovjet magatartásáról

Genf. (DNB.) Newyorki jelentés szerint Davis, az Egyesült Államok volt moszkvai nagykövete a Lire című folyóiratnak adott nyilatkozatában „egyéni véleményének” adott kifejezést a Szovjet jelenlegi és jövőbeni magatartásáról.

A volt nagykövet szerint a bolsevizmus világveszedelemnek nincsen jelentősége, mert Moszkva lemondott a világfőuralomról. A Szovjetszövetség jövő politikája tekintetében Davis mégis kénytelen volt annyit beismerni, hogy ez a politika azokról a körülményektől függ, amelyek majd az emberiséget uralkják.

A továbbiakban a nagykövet megjegyezte, hogy a Szovjet elsősorban területi biztonságát törődik. Amikor Németország elveszítette bizalmát a nyugati demokráciákban, támadást kizáró egyezményt kötött Németországgal s

ezt az időt arra használta, hogy fegyverkezését kiegészítse. A Szovjet területi követelésére nézve a volt moszkvai amerikai nagykövet megállapította, hogy ez a balti államokra, Besszarabiára, valamint Finnországra és Lengyelországra egy részre vonatkozik. Egyébként — tette hozzá Davis — Sztalin követelése a háború után, helyzetétől függnek. Mindenesetre, a Szovjet elégséges mértékben kívánja majd nyugati határainak kiterjesztését, hogy ilyen módon védekezze Európá támadás ellen.

Davis szerint megengedhető s az Egyesült Államokat semmi esetre sem veszélyezteti, ha a Szovjet szomszédai a szovjetállamhoz való csatlakozásuk mellett döntöznének. Hangoztatta végül, hogy az alkotmány biztosítékai ellenére a kommunista vezetők nagy ellenfelei a vallásnak

Megünnepeleék Besszarabia csatlakozásának évfordulóját

Bucaresti. Tegnap volt huszonegy esztendeje annak, hogy 1918 március 27-én Besszarabia 196 éves orosz uralom után visszakerült Romániához. Ezt a történelmi évfordulót szombaton ünnepeleék az ország.

Bucarestiben a pátriárkiai templomban hálaadó istentisztelet volt, amelyen részt vett Gfelsége I. Mihai király. Az uralkodón kívül megjelentek a kormány tagjai, valamint a katonai és polgári hatóságok képviselői.

A Chisinauban rendezett ünnepségen megjelent Antonescu Ion tábornagy-államvezető és hitvese, Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök, valamint a kormány több tagja.

Gfelsége I. Mihai király nevében Negel ezredes, szárnysegéd haberkosztart helyezett Stefan cel Mare szobrára. Koszortat helyezett a szobor talapzatára az államvezető és a helyettes miniszterelnök is.

Antonescu Ion tábornagy-államvezető ez alkalommal nagyobb beszédet mondott. Utalt arra a történelmi jogra, amelynek alapján ennek a tartománynak Romániához kell tartoznia.

A díszfelvonulás után közbéd következett. A délután folyamán az államvezető és kísérete látogatást tett a chisinaui hadikórházakban.

A PÁPA EGÉSZSÉGI ÁLLAPOTA. (Róma). Vatikáni körökből származó értesülések szerint a pápa egészségi állapota tovább javult, láza azonban még nem szűnt meg egészen. A Szentatya teljes felgyógyulását e hét közepére várják. (Rador).

SPELLMAN ÉRSEK AZ ANGOL MINISZTERELNÖKNEL. (London) Spellman newyorki érsek — aki, mint ismeretes, néhány napja az angol fővárosban tartózkodik — szerdán kihallgatásra jelent meg Churchill brit miniszterelnöknel. (Europapress).

A LÉGOLTALMI ELSŐTÉTITES ÚJDÓPONTJA MAGYARORSZÁGON. (Budapest). A magyar távirati iroda, az MTI jelenti, hogy a honvédelmi minisztérium rendelete értelmében március 29-től, hétfőtől kezdődően Magyarországon a légoltalmi elsőtétites este 21 órakor kezdődik és hajnali 5 óráig tart. (Rador).

„MEZŐGAZDASÁGI HADSEREGET” ÁLLITANAK FEL AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBAN. (Stockholm). Az United Press hírugynökség jelentése szerint Roosevelt az újságírók előtt kijelentette, hogy Chester Davisnek, az Egyesült Államok új élelmezési kormánybiztosának első feladata az lesz, hogy a mezőgazdasági termelés támogatására ugnevezett „mezőgazdasági hadsereget” létesítsen. (DNB).

LETARTÓZTATÁSOK JERUZSÁLEMBEN. (Ankara). Jeruzsálemből származó hírek szerint az ottani Mahma Yehda városnegyedben lakó rabbi lakása előtt elkövetet bombabérrel vizsgálat során több nacionalistát letartóztattak. (Stefani).

Keménhatár

Kemény Zsigmond

Heltmann Adolf erdélyi német író most fejezi be erdélyi magyar, román és német irodalomtörténetét. Heltmann már évek óta dolgozik egy németországi könyvkiadó megbízásából ezen a könyvön, s hogy egy városban lakunk, megfigyelhettem műve kialakulását. Heltmann beszélgetéseinek során főleg arra volt kíváncsi, hogyan él a mi tudatunkban az erdélyi irodalom, milyen a viszony élet és irodalom között, tehát valahogy mindaz, ami nincsen a könyvekben, de benne van a levegőben. Írói módszer tehát kétségkívül szellemtörténeti. A könyvet nem olvastam és így a könyvről bennem kialakuló kép csak arra támaszkodik, amit Heltmann nekem elmondott, de így is megállapíthatom, hogy ítéletét nagyjában megegyeznek a magyar értékelésekkel, csak épp más szempontból, más távlatból látja irodalmunkat: belülről, mert erdélyi és ugyanakkor kívülről, mert idegen.

Könyvének magyar szempontból való igazi jelentősége másutt van. Most történik meg először, hogy egy idegen irodalomtörténet úgy méltatja Kemény Zsigmondot, mint a világirodalom egyik legnagyobb regényíróját. Könyvében a legtöbb helyet Kemény Zsigmond alakja foglalja el; önálló irodalomtörténeti kutatásokkal gazdagítja a magyar Kemény Zsigmond irodalmat.

Az erdélyi irodalomhoz most megvan a kellő távlatunk és mégsem mondhatom, írjuk meg mi is az erdélyi irodalom történetét, mert sok időbe kerül, míg egy komoly, tudományos és irodalmi igényű irodalomtörténet elkészül. Így felvetem a következő tervet: irodalomtörténetünk ideiglenes pótlásául állítsunk össze egy erdélyi irodalmi lexikont, az erdélyi írók arcképcsarnokát. S hogy a könyv hamarabb megjelenhessen, írjuk meg kolákábar. Alljunk össze négyen-öten, osszuk föl az anyagot (régí írók, háboru utáni első nemzedék, második nemzedék s negyedik csoportként közírók és esztétikusok arcképeit) s hiszem, hogy néhány hónap alatt megvan a könyv.

Kemény Zsigmond regényeinek shakespeare-i levegője engem is megbabonázott. Shakespeare-n tanultam meg angolul s most már nyolc éve Shakespeare a mindennapi olvasmányom. Shakespeare világában élek s így nem csoda, hogy egy szép napon a shakespeare-i levegőjű Kemény Zsigmond-regényben megláttam a Shakespeare-dramát, Kemény Zsigmondban a magyar Shakespeare-t. Az első pillanathoz úgy tűnt fel nekem, csak le kell fejteni a regényről a regény kellékeit s megvan a dráma. S mire megírtam az egyik Kemény Zsigmond-regény színpadi változatát, eltelt nyolc keserves, hosszú hónap.

Csak a lelkiismeretem gyötör, vajjon nem követtem-e el szentségtörést?

ABAFÁY GUSZTÁV

Mezőgazdák

A földművelésügyi minisztérium engedélyével ez évben is folytatjuk a múltban megkezdett:

Lenmag termelési mozgalmunkat

szavatolva a termelt lenmag átvetését. A szükséges vetőmag átvehető: az: Egyesült Lak- és Fésztő-gyárnál, Timişoara H. Splaunul Petreş Caracul 4.

Ismeretlen csángó népballada

A Braşov-Brassóban élő Pál András az érdem, hogy a lejjebb közölt csángó népballada nyomtatásban most megjelenik. Ez a népballada nincs benne sem a székelyföldi, sem egyéb népköltési gyűjteményben. Örömmel jelentjük tehát, hogy Pál András gyűjtő munkájának mindjárt kezdete óta ilyen értékes eredménye van. Megmentette ezt a szép népballadát a valószínű végleges elkallódástól. Vajha minél többen figyelnének fel e ballada olvastakor arra, hogy meg kell mentenünk a pusztulástól mindazt a népköltészi kincset, ami még felkutatásra, azaz megmentésre vár.

Most csak ezt az egy szép virágszálat nyújtjuk át olvasóinknak, amelyet Pál András a maga szülőfalujában, Târlungeni-Tatrangon hallott énekelni és maga is dalolt. „Jogosan állíthatom, — írja — hogy ennek a balladának a bőlsője a csángó föld, szülőanyja a csángó szív volt”.

Sok-sok csángó leány életének legsúlyosabb esetét példázza ez a ballada. Sajnos, sokszor megtörténő eset, leányok életében döntő, legtöbbször tragédia. A csángó leány sokáig őrzi szép páváját, azaz büszkeségét, kincsét, ártatlanságát, de szép legények erődbe csalják, megejtik, aztán elhagyják, és hiába a megcsalás keserű könnye, nem segít már a leányon Istennek égből hulló tüzlángja, ostora, büntetése sem, amit az élet fenevadainak prédájául dobott, ...egrontott tisztaság kér, sürges az álnok legényekre.

E népballada közlésében megtartottuk a hangzás szerinti írást addig a határig, amíg a megértést a közlésnek a módja nem zavarja. Ime, a ballada:

Egy léán a hegyek között...

Egy léán a hegyek között
Csak egyedül pávát őrzött.
Jöttek hezsa jövevények,
Három ifju szép legének.
— Te léánzó, téged kérünk,
Az erdőbe jöjj el veünk,
— Ha veletek utam lézen,
Az pávámot hová tészem?
— Az pávátod hadd forrásro,
Mét azt nem bízhatod másro...

Midőn értek az erdőbe
Leheverték a zöd fübe.
A szüz fároft vót és ledölt
És mély álomba bémerült.

Csókot attak ajakáro,
Szüve vigasztalásáro.
A szüz fölkelne estvére,
Fülemüle énekére,
Látván magát a pusztábo
Sir és így szöl ő magábo:

— Ó, nagy Isten, ki lakozol,
Mennyből ki reánk vigyázol,
Biüntesd öközt ostorodal,
Égből hulló tüzlángodal.

Lám, most ugyan rea szettek,
S az erdőbe bévezettek,
És itt hagytak éceakára,
Fenevadak prédájára...

VERSEK

Lélek

A lélek gondolatpályája végtelen.
Átíog multat, jövőt
és szétterül az égen.

Összeszorul egy sejtiszembe
s a végtelenbe tájul:

Mert ő a Tartalom!

A többi csak keret számára
a világból.

NAGYFALUSI MIHÁLY

Itélet-időben

Arcomra hasznaltan csapnám kezem,
Hogy mit se lássak.
S olmot hiába öntenék fülembé
Elámitásnak.
Mert nem lázálom, nem lidércnyomás, hogy
Alattomos, örvénylő vizeken.
Hánykodik újra az Ember hajója.
Sehol, se merre nincs egy óvó bója,
Amely sikoltaná: vigyázz, vigyázz!
Mert mindenünnen rád leszel a gyász!
Nagy itélet zug a világ felett!
Orkánban; Észak, Nyugat, Dél, Kelet.
Oh rettenet a ma! S talán
Még tébolyultabb lesz a holnap!
S min utazunk, málló papírhajó,
Kis billenő dióhéj csónak
S a fergetegben könnyen elmerül,
Ha kormányán a Romboló
S nem a megtartó Isten ül.
Óhalmazóm! pedig feléd eseng
Alázatos két reszkető kezem,
Ember vagyok és én is vétkezem,
Én árva, gyarló, bus életgerezd,
Oh fogd meg, fogd s ez itéletviharban
Él ne ereszd... él ne ereszd...!

BRASEOCZY ILMA

Uram, de jó...

Uram, de jó, hogy így megörzöl
és a megfagyott uton
esengő szánkával végigviszel,
mikor a borzalmakra
ráterül a fehérré
dermedt hólepel
és a téli eszdben csak
a gyémánttűzi hó csikorog —
és úgy visz Feléd a szán,
mint, amikor béke volt!

KABOS EVA

A költőhöz

— Brjusszov —

Légy büszke, mint zászló, la bontják;
Légy metsző, mint a szabványél;
Mint Danteanak, hevüljön orcad
A mélységek tüzeinél.

Hideg nézője légy az élet
Zajlásának, vezessen ész.
De legyen oly hősi erényed,
Amely maglyára menni kész.

Talán itt lenn minden a nóta,
A zengő vers miatt lehel
S te butlan ifjúságot óta
Varázsos szökat keresel.

Forró szerelmi bűvöletben
Közönyre kényszerítsd magad
S ha megfeszítenek kegyetlen,
Magasztaljon kint ajakad.

Ha lelked álom andalítja,
Figyeld, mit sug a Sors feléd,
S el ne feledd: tövis borítja
Mindenkor a költő fejét.

ROMBOLÓ: GYÖRI JULIUS JENŐ

Vigasztaló

Hallom panaszodat, ki tudja hányad-szor már, hogy egyéb könyv híján kénytelen vagy szellemi éhségedet selejtes betűhullókkal csillapítani.

Magam is átérzem bánatodat, mert tudom rólad, hogy szenvedélyes könyvvásárló voltál; hajdan, mikor még lehetett, minden újdonságot megvetél, könyvtárad polcai roskadozónak dívtos írók művei alatt s most mémsitt álsz árván, maadra hagyottan. Btkapcsolódva a szellemi élet áramköréről, illetve abból, amit te a szellemi élet áramkörének hívtél. Mindig az újat kerested, a nemzetközi könyvtárat egyetlen új portékája sem kerülte el figyelmedet és vásároltál válogatás nélkül abban a hitben, hogy korod szellemi kincsét halmozod fel otthonodban. A régi nagyoktól átengedett az irodalomtörténetnek; talán meg is mosolyogtad őket, mert te a kor gyermeke vagy, fölünyes és bonyolult; paradox igazságokra és újszerű lelki izgalmakra szomjazó. S most, míg házad és életed alatt remeg és dübörög a föld, tanácstalanul és elkésérelt szívvel állsz meg könyvtárad előtt, mert a megrakott polcokon alig találsz olyan írást, melyhez nyugtalan-ságod, tanácsatlanságod, a bizonytalanságtól való félelmed a vigasztalódás, a megerősödés és irányítás reményével nyúlhatna.

Ha szigorú erkölcsbíró lennék, mondhatnám azt is, hogy a mellőzött nagyok így bosszulják meg magukat. Tudom és hiszem viszont, hogy a szellem örömszá-tól semmimsem áll távolabb, miny a bosszú. Mert azért nagyok ők, hogy a te-kező jiu atyjának szemével nézzenek reánk. Szívükben örökös féltés él és min-dig készek a kibékülés lakomájával fo-gadni bennünket, ha nyomorultul térünk vissza tévelygéseink utjairól. Így vár-tak engem is és így várnak téged, ha részánod magad a velük való alázatos találkozára. Kincsnek hitt vagyionod talmsága nyilvánvaló lett az idő válasz-tóvizében; seba, ők igazi arannyal pó-tolják veszteségedet s te áldani fogod e zord éveket, melyek lesejtették rólad hiúságot, hóbortodat és hetvenkedése-det s öhozzájuk, vagyis önmagadhoz, lelked rejteit fémtartalékához vezettek. Miért bántódsz, miért keseregsz, hiszen Goethe vár rád, ki a szíved mélyébe lát és a fauszi ember alakjában már régen megálmodott téged, Korodát és nyugta-lanságot egyeillen lehetséges orvossá-gát. Dickens itt feléd, a világokat mo-solygóva hordozó titán. Petőfi kész hoz-záá szólni az ő szeráfi szavával: neked adja izzó és nemes fiatalágát, hogy idő-napelőtti öregséged ellenszerül hasz-náld. Madách nyújtja feléd a kezét, hogy megmutassa hivságot életed szabadé-kait. Ady Endre fájdalmas szeretete igérkezik kalauzodul. Dante vár, ki vé-gig visz a pokol és a tisztulás köreim; S h a k e s p e a r e, kinél újabbat és többet egyetlen költő sem mondhat nekéd; és vár DeJoe, hogy Robinsonja által megtanítsan az otthonépítés min-den gerendát, minden seget, minden használható tárgyát számon tartó kü-delmés és egyben leleményes munká-jára.

Hidd el, tapasztalataiból beszélek. Ma-gam is hónapokon át nyugöbölttem, míg kezembe akadt egy régen olvasott re-mekmű. Most harmadszor olvasom, s úgy érzem, negyedszer is el fogom ol-vasni. Sohasem eresz el úrcs kézzel. Ugy térek vissza hozzá, miny tölhetetlen aranykutató a filkon felfedezőjé éhez. Bardótm és sorsjársam vagy, előtte nincs más rejtegetésem. Tarts háj vékem!

KAKASSY ENDRE

Régi magyar közmondások és szállóigék

Ris gyönyörűség is járhat nagy bajjal.

Kunyhó kis gond, palota nagy gond.

A megbékélt barát mosolygó ellenség.

Sok okot lel, kei válni akar.

Nembánomból lesz a bánom.

Kemény kő a bánat, de a szép szó meglágyítja.

Bátrabb fakupából inni, mint a király poharából.

Tíz mellett ne toris cseppül.

Jobb becsülettel a föld alatt, mint becsület nélkül a föld felett.

Nem mindig van kivétel, ha a harangot verik.

Könnyű ott vitázni, ahol nincs elenség.

Kicsi a nyelv, mélyen nagyot mond.

Ujjonok bevonulása Timisoara-Temesvárott. A timistorontali-temestorontali területi parancsnokság intézkedésére az 1944. évfolyambeli ifjak április elsején vonulnak be, tekintet nélkül arra, hogy kaptak-e behívóparancsot vagy sem. Ezen a napon jelentkeznek azok az ifjak is, akik első- és másodízben orvosi vizsgálat alapján halasztást kaptak, valamint azok, akik a bevonulási halasztást azért kapták, mert fivőriük katonai szolgálatot teljesít. Jelentkeznek végül azok az 1944., '943., 1942. és 1941. évfolyambeli ifjak, akiket a tavalyi őszi felülvizsgálat alkalmával szolgálatra alkalmasoknak találtak. Bevonulása előtt minden ifju fűrődjék és nyíratkozzék meg, ruháját, fehéreneműjét pedig vasalja ki. Prémisapakái vagy más prémezett ruhadarabokkal nem szabad bevonulni. Minden ujone köteles azokat a fehérenemű cikkeit magával hozni, amelyeket a csendőrség vagy a rendőrség útján kapott behívóparancs felsorol. Az ifjak a timisoarai-temesvári Luna-parkban jelentkeznek.

Az állami javak bérleti csak a megszállott csek-úrlapon fizethetik a bérösszeget. A nemzeti románosítási központ aradnegygy fiókja közli mindazokkal a személyekkel, akik a zsidóktól kiadott javakat bérelnék, hogy április 1-től kezdve csak a gondnokok által rendelkezésükre bocsátott csek-úrlapon fizethetik a bért. Azokat az ösztöszeket, amelyeket nem ilyen módon fizetnek, nem veszik figyelembe.

Imaóra. A timisoarai-temesvári püspöki székesegyházban ma, vasárnap délután egyházi 6 óra között imáorát tartanak a katolikus hívek. A szentbeszédet Boros Béla dr. teológiai tanár mondja. A plébániatemplomban ezzel kapcsolatban a délelőtti folyamán közös szentáldozások lesznek. Az imaóra bekapcsolódik a Szentatya szándékába, hogy a népek közötti megértés és egészséges kibontakozás megvalósuljon.

Uj alkotmányt hirdettek ki Szíriában és Libanonban

Akkara. (Europapress). Catroux tábornok, De Gaulle szíriai megbízottja, minij Beyrutból jelentik, demokrata alkotmányt hirdetett ki Szíriában. Minij ismeretes, egy héttel ezelőtt Catroux tábornok Libanonban is hasonló alkotmányt léptetett életbe.

Szíriában valamennyi pári képviselőinek bevonásával átmeneti kormányt alakítottak. A kormány elnöke Ayubi volt szír miniszterelnök. A parlamenti választásokra, mint közlik, három hónapon belül sor kerül.

Amszterdam. (DNE). Catroux tábornok — az angol rádió jelentése szerint — pénteken délután, Kairóból jövet Algírba érkezett.

Március 29, hétfő
Róm. kat. Augusztus
Protestáns: Círil
Orthodox: Márk

Ár: 56.48 p.
apnyug: 136.21 p.
old utolsó negyede
Jel: 1 óra 52 perc.

A Déli Hírlap megjelenik mindennap a vasárnapok és ünnepek követő napok kivételével. Timisoara-temesvári szerkesztőség és kiadóhivatal: L. Piata Bratiano 3. Telefon: szerkesztőség 50-78, kiadóhivatal 28-10. Aradon előfizetések, hirdetések és felszólalások Reclama hirdető-irodában, Metianu-utca 6. Telefon: 17-11.

FEJLECEINK, melyek mostantól fogva a Déli Hírlap több rovatát élénkítik és díszítik, Hajós Imre aradi főgymnáziumi tanár, az ismert képzőművész rajzi. Ennek az újításnak is az a célja, hogy a lehetőségekhez mérten kialakítsuk a színvonalasabb lapot juttassunk el olvasóinkhoz.

A katonai bíróság ítéletei. A Südost-deutsche Tageszeitung jelentése szerint a timisoarai-temesvári katonai törvényszék kommunista eszmeterjesztés címén a következő vádlottakat ítélte el: Bergmann N. ügyvéd, Cojocarescu, Gilbert Adalbert, Ciurea Maxim, Valcu és Hanga vádlottakat egyenként 6 évi börtönrre, Banuta, Harasim, Buda, Varga, Medrea, Diniliu, Golopenczak, Szilágyi Béla és Wittenberg vádlottakat három-három évre, Chismigiu, Ramba Ion és Eics Ion vádlottakat pedig egy-egy évre. A katonai bíróság végül Gilbert Julianus, Ciurea Margareta, Benuta Iléana, valamint Beglet, Guleran, Stepenac, Strant, Moise, Stanciu, Mihrit, Feliceanu, Manoiu, Balogh és Solomon dr. vádlottakra névvel felmentő ítéletet hozott.

Megzavart cukorlovajok. Timisoara-Temesvárott tudvalevően most kezdődött a cukorosztás, a kereskedőknagyobb mennyiségű cukor található. Ezt a körülményt akarták felhasználni ismeretlen tettesek és betörők, hogy értékes és egyben édes szákmanyra tegyenek szert. A betörők éjnek idején behatoltak Gáspár Miklós Lamanoil-Gojdu-utcai kereskedésébe és cukorral telt három zsákok vitték magukkal 75 kilógramm súlyban. A cukor már az utcára érték, amikor a szomszédok észrevették a betörőket és ezek elmenekültek. Időközben kénytelenek voltak a zsákmanyuiktól is megszabadulni és a 75 kiló cukrot eldobták. A kereskedő nem károsodott meg, a betörők pedig eltűntek az éjszakában — de üres kézzel.

Mikor kezdődik a zsidók kötelező munkaszolgálat. (Bucuresti) A nagyvezérkar közli, hogy az 1925-ben született zsidók kötelező munkaszolgálatát április 1-én kezdődik. Az érdekeltek evégből a fenti napon jelentkezzenek az illetékes hadkiegészítő parancsnokságon. Közli még a nagyvezérkar, hogy az 1892-ben született zsidók munkaszolgálati kötelezettsége március 3-án végét érvény, a hadkiegészítő parancsnokság ezeket a személyeket véglegesen elbocsátja. (Rador).

Két irógépet lopott a moziból. A timisoarai-temesvári rendőrség letartóztatta Jeravile Vasile Memorandumai-utcai lakost, mert a hónap elején a városi Capitol-mozgóképszínház irodájából két irógépet lopott. A tolvajt átadták az ügyészségnek.

Ügyeletes gyógyszerárak. Vasárnap, március 28: Timisoara-Temesvár: Belvárosi Salvator (Regele Ferdinand-ut 2), Gyárváros: Kigyó (Traian-tér 7), Erzsébetváros: Biani (Miron Costin-utca 1), Józsefváros: Neurohr (Preyer-utca 1), Mehala: Chioreanu — Arad: Stauble (a prefektúrával szemben), Niedermayer (szerb-palota) — Fratelia-Ujkisoda: Panajoth. — Freidorf-Szabadfalu: Eremici. — Hétfő, március 29-én: Timisoara-Temesvár: Belváros: Götz (Bratiano-tér), Gyárváros: Meisner (Petru Maior-tér 2), Erzsébetváros: Cristea (Lahovary-tér 1), Józsefváros: Csillag (Dragalina-tér 9), Mehala: Chioreanu. — Arad: Lager (Reg. Maria-ut), Berger (Saguna-ut). — Fratelia-Ujkisoda: Panajoth. — Freidorf-Szabadfalu: Eremici.

Jön
Pazar kiállítás, gyönyörű bűnügyi film
Dr. Crippen a hajón

Aradi szabotázsbírói ítéletek. A törvényszék mellett működő szabotázsbírói két hónapi munkatáborra ítélte: Ilica Gheorghe aradi cipész mestert, mert nem adott fizetési jegyzéket a műhelyében készült munkáról. — Ugyancsak két hónapra munkatáborba utalta a bíróság Martini László aradi kereskedőt, aki a petróleumot és a sőt a megengedettnél árágában árszította. — A megállapított ár átlépés miatt 54 ezer lej pénzbírsággal sújtotta a bíróság Moiska Gheorghe aradi festékkereskedőt. — Két hónapra munkatáborba utalta a szabotázsbírói Stolz Ferenc radnai pékelt, aki a kenyert darabonként 90 lejért árúsította. — Radu Ioan és Fildan Mihai chisneiu ericsenjenői kormárossokat egy hónapra munkatáborba utalta a bíróság, mert átlépték a megállapított sörárakat.

Egy decius pec
A nagy Afrika-kutató hosszu évek múltán hazatért. Egyik régi barátja meghívja vacsorára.
A hírneves vendég pontos időben megjelenik. Míg a többi meghívottra várnak, a háziasszony izgatottan kérdőzködik a nagy utazó élményeiről.
— Bizony, nagyságos asszonyom, — meséli a vendég, — három éven át élttem emberek közt.
— Ó, — mondja riadtan a háziasszony, félek, hogy a mi egyszerű vacsoránk nem fog magának izelni...

Diákéányok gépkocsibalesete — egy halottal, huszonegy sebesülttel. Lu, goj-Lugosról jelentik: — lugoji-lugosi allami tanítóképző ötven leányövendéke nagy tehergépkocsin vidéki kirándulásra indult. A tehergépkocsi Gavojdia-Gavosdia közelében nagy sebességgel haladt át az út egyik kanyarulatán s a diákéányok nagy része nekiesett a kocs egyik oldalának, mire a deszkafal kiszakadt és sok leány a kocsiból az úttetére zuhant. Tomut Mária diákéány a helyszínen életét vesztette. Husz tanítónőjelölt megsérült és az iskola Saliarianu nevű helyettes titkára is megsebesült.

(*) Halálozás. Ösv. Hüller Róbertné született Scherzinger Irma 48 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. Temetése hétfőn délután 4 óra körül lesz a timisoarai II. kerületi római katolikus temető kápolnájából. Gyászolják gyermekei és a kiterjedt rokonság.

(*) Orvosi hírek. Dr. Kemény nőorvos újból rendel, Timisoara I. 3 August-utca 9 szám. Távbeszélő: 21-31. — Dr. Farenj Leon bőrgyógyász-urologus-kosmetikus ismét rendel, Timisoara I. Lovovici-utca 1. Távbeszélő: 19-78. — Dr. Weber rendelését újból megkezdte, Timisoara IV. Vácárescu-utca 19 szám alatt. Távbeszélő: 12-30. — Dr. Saloman József ismét rendel, Timisoara, Tudor Vladimirescu-sor 31 szám alatt. Röntgen, quarz. Távbeszélő: 17-29. — Dr. Rosenberg Zoltán lezserrel, rendelését újból megkezdte Aradon, Miron Cristea-tér 7 szám alatt. Rendel 9-11 és 3-5-ig.

Mozik vasárnapi és hétfői műsora. Vasárnap, március 28: Timisoara-Temesvár: Apolló: Patricia, Atlantic; Megindulnak a hegyek. Capitol: Lumpaciug vagabandus, Corso: Méltóságos asszony, Thalia: Sok hűhó Nixi körül. — Arad: Aro: Vörös taverna, Corso: A két gránátos. — Fratelia-Ujkisoda: Fratelia: Farsang, Roxy; A blnbak. — Hétfő, március 29: Timisoara-Temesvár: Apolló: Patricia, Capitol: Lumpaciug vagabandus, Corso: Méltóságos asszony, Thalia: Sok hűhó Nixi körül. — Arad: Aro: Vörös taverna, Corso: A két gránátos. — Fratelia-Ujkisoda: Fratelia: Farsang.

Eszakamerikai légi erők Peruban

Lisszabon. (Tp). A portugál fővárosban figyelmű kelteget az a hír, mely szerint jelentős északamerikai légi erők érkeztek Peru délamerikai közársaságba. Tekintettel arra, hogy Perunak a hármás egyezmény hatalmá részéről való fenyegetésről nem lehet szó, az Egyesült Államok a délamerikai katonai terjeszkedésében azoknak az aggodalmaknak indokoltságát látják, melyeket argentinai nacionalista körök s más délamerikai államok Washington törekvéseit illetően már régebben kifejezésre juttattak.

Az új szappanárak. Timisoara-Temesvár város közlekedési szolgálat az országos árkormánybiztoság határozata alapján közli a szappan új árát. Az NS. jelzésű szappan kiskereskedelmi ára 146 lej kilónként, az S. jelzésű szappan kilója 189 lej, az A. mintájú elsőosztályú kézisappan 100 gramm súlyú darabja 39 lej, a B. mintájú elsőosztályú toalettsappan 100 gramm súlyú darabja 91 lej, a C. mintájú elsőosztályú mosósappan kilója 384 lej, másodosztályú szappan 315 lej. Az országos árkormánybiztoság rendelkezésben felsorolt szappanfélék kiskereskedelmi árát a gyár jelzésével együtt reányomatják a szappanra.

A kiszajátított házak zsidó lakóinak házbéréit külön intézkedéssel állapítják meg. A hivatalos lap március 25-iki számában megjelent rendeletörvény értelmében a kiszajátított zsidóházak zsidó lakói — miután a lakbérleti szerződések meghosszabítása reájuk nem vonatkozik, — ezalatt már nem hivatkozhatnak valamely törvényes rendelkezésre, ha továbbra is lakói maradnak ilyen házaknak. Az április 23-ától számított lakbért külön intézkedéssel állapítják meg. A románosítási hivatal rendelkezésére álló lakásokban a zsidó hadionkéntesek maradhatnak meg, akik a román hadsereg kötelekében harcoltak és kitüntették magukat, azok kivül Románia érdekében elesett zsidók újból férjhez nem ment özvegyei, valamint orvosok, fogorvosok stb., amennyiben szükség van reájuk.

SPORT

Vissza a nőies bájhoz a nők tornájában. A német testnevelési akadémia igazgatója, Ohnesorge legutóbb Berlinben egy hölgytornász mintacsapattal bemutatót tartatott. A bemutatón szereplő tornászölgyek az újabb felfogás szerint ismét nőies kecses bájjal végeztek az időközben már nagyon „férfias” vált gyakorlatjaikat. A szépséggel párosul: ügyesség lép ismét a csúszteljesítményeket és férfias erőlkijetést követelő nehéz gyakorlatok helyébe. A magyar hölgytornász vezetű már régebben visszavertek ehhez a felfogáshoz, amit most a világ első tornászvezetőnek vezetői is magatéváltak.

A Chinzel-CAHT mai timisoarai-temesvári öltöztető vádala délelőtti feltizenegy óra körül kezdődik a Gyárvárosban lévő Kratzi-örönsz porondján felállított szorítóban. A turna-severini CFR öklözű elleni visszavágó érdekes harcot, kemény küzdelmeket ígér.

A magyar NB I mai fordulója a következő mérkőzésekké bonnyolódik le: NAC—KoiAC, Szolnok—Törekvés, Csepel—Elektromos, Haladás—Ferencváros, DIMÁVAG—Ujvidék, Vasas—Ujpest, Gamma—SalBTC, Kispeszt—Szeged.

Könyvü szöke Pésa.
ha este
ARTIN
drapel vas!

Az új olasz nagykövet bemutatkozása Ankarában

Isztambul. (DNB.) Inönü török köztársasági elnök tegnap kihallgatáson fogadta Guariglia új olasz nagykövetet, aki bemutatta megbízó levelét. Utána az új egyiptomi követ is átnyújtotta a köztársasági elnöknek megbízó levelét.

Roosevelt helyettese folytatja délamerikai tárgyalásait

Buenos Aires. (DNB.) Wallace, az Egyesült Államok helyettes elnöke Limában, Peru fővárosában több, mint félórás tanácskozást folytatott Prado államelnökkel.

Pénteken Wallace Peruból Chilébe utazott.

Amszterdam. (DNB.) Santiago de Chili-ből jelentik, hogy Wallace, az Egyesült Államok helyettes elnöke pénteken este repülőgépen megérkezett Chile fővárosába.

Büntetés-elengedésben

részesülnek a bíróság elé állított dohánytermesztőknek, ha ebben az évben eleget tesznek szerződéses kötelezettségeiknek

Bucuresti. A hivatalos lap március 24-i 70. számában megjelent királyi rendelettel kegyelmet és büntetés-elengedést biztosítanak azoknak a dohánytermesztőknek, akik a múlt év folyamán, néha a dohányjüvedék vezérigazgatóságával szerződésük volt, nem teljesítették a dohánytermesztés területein, vagy pedig nem fejezték be időre és megfelelő körülmények között a dohánytermesztését.

A kegyelem, illetve büntetés-elengedés mind a jogerőre emelkedett büntetésre, mind a vizsgálai alai álló, illetve eddig felderítetlen kihágásokra vonatkozik.

A felsorolt személyek, ha élni akarhatnak a büntetés-elengedéssel, az illetékes dohányjüvedéki szervek láttaozásával ellátott községi bizonylatot szerezzenek be, amelyben igazolják, hogy 1943-ban a dohányjüvedékkel kötött szerződés szerinti területein termesztették a dohányt s a művelési munkát időben és a megfelelő körülmények között elvégezték, vagy a jelenleg érvényben levő rendelkezéssel értelmében nem kötelezhető dohánytermesztésre (kiskoruk, hadi-rokkanak, hadiövezetek, állami, megyei és községi tisztviselők, tíz hektárnál kisebb birtokokkal rendelkező falusi lakosok, ha bejegyzett üzletük, illetve kézműipari műhelyük van), végül pedig ha az a község, amelynek körzetébe az illető föld tartozik, nem szerepel az 1943. évi dohánytermesztési területekben.

A királyi rendelet 1943 november 15-ig felfüggeszti az ezekben az ügyekben a bíróság előtt levő perek tárgyalását. November 15-re a tárgyalási hivatalból ismét kilüzik. Az eljárást megszüntetik, ha a vádlott igazolja, hogy a büntetés-elengedés rendelkezései reá vonatkoznak.

Ugyancsak november 15-ig felfüggeszti a jogerőre emelkedett büntetéseket végrehajtását, emiatt az időpont után pedig megkegyelmezik az elítélteknek, ha bebizonyítja, hogy az erről szóló intézkedések alá tartozik.

Végül a dohánytermesztők ellen felvett kihágási jegyzőkönyv alapján indított vizsgálókat is elhalasztják november 15-ig s megszüntetik az eljárást, ha az illető termelő igazolja, hogy bírói tárgyalás alkalmával vagy pedig végleges elítélteése esetén a büntetés-elengedési, illetve kegyelmi rendelkezést alkalmazták vele szemben. Amennyiben ezt a tényt november 15-ig nem tudja igazolni, az eljárás megindul a termelő ellen, de a tárgyaláson is módja van a büntetés-elengedésre vagy kegyelmi rendelkezésre hivatkozni.

Mathias Rex Corvinája

Amiről Zrednai Vitéz János, a nagy humanista főpap, Mátyás király egyik nevelője, álmodott, azt a tanítvány, a renaissance-szellemű, keleti nap- király, Hunyadi Mátyás megvalósította.

A Bibliotheca Budensis v. Corviniana, röviden Corvina vetekedett a XV. sz.-i, renaissance-korabeli pápák és fejedelmek nagyhírű könyvtáraival. A humanista egyházi és világi nagyok minél gazdagabb és minél pompázatosabb könyvtárt akartak megteremteni udvaraikban. Fejedelmi kedvtelés fényűzés és vetélkedés egyformán sarkalta őket. Könyveiket, kódex-eiket, nemcsak megszerették, hanem olvasták is. Mátyásnak a Corvinában külön olvasóterem és könyvtára volt. Első könyvtárosa a századában európai hírű csillagász, Regiomontanus volt. Itt olvassatta Mátyás az ókori latin és görög íróknak kódexekbe másolt műveit, ha országos, sőt az európai politikába mélyen bevonuló nagy szándékai és nagy hadjáratai erre neki időt hagytak.

Mátyás ugyanazzal az erős akarattal teremtette meg a Corvinát, mint amilyennel minden cselekedetét véghezvitte. Jó körmői aranyakkal indította utnak gyűjtőit Görögországba, Kis-Ázsiába. Konstantinápolyban Comnenek könyvtárára alkudtak megbízottai. A legtöbb körmői arany azonban a szép Itáliában maradt, erős versenyt támasztva a könyvvásárló fejedelmeknek. Evi jó 30.000 aranyra becsülik azt az összeget, amelyet Mátyás könyvtára gyarapítására fordított. 1475-ben megvette Manfredini herceg egész bolonai könyvtárát. Pietro Medici írja, hogy Mátyás halálának hírére az itáliai könyvtárakon erősen estek az árak. Mátyás királyi bőkezűségének volt az eredménye, hogy a Corvinával csak V. Miklós pápa és az urbinói Frigyes herceg könyvtára volt egyrangú. Harminc állandó másoló szorgoskodott a Corvinában. A királyi hatalmat és pompát a kódexek lapjai és táblái is megragyogtatták. A legfinomabb hártyalapoknak csak a felére irtak a másik felére gyönyörű, színes kezdőbetűket, lappszámszket, virág-kandelabereket, tűzereket, stb. festettek. A kész kódex-lapok aztán a könyvkötő-műhelybe kerültek. Színes selyem vagy bársonytakaróba burkolták a könyv-táblákat, amelyekre finom ötvös-munka került, s arany vagy ezüst kaposok fogták össze a kötetet. Néha a legfinomabb vörös bőrt használták szövettel helyett, és az aranyozott vagy ezüstözött, virág-arabeszkés, a bőrből nyomott hollós címer biztos ismertető jele maradt e drága, vagyont érő köteteknek, akkor is, amikor szétszóródtak Európaszerte.

Régebben túlozták e kincses könyvek számát. A könyvtár méreteit és a kódex-készítéshez szükséges időt, munkat, erőt stb. véve számításba, megdőlt az a hit, hogy a Corvina kötetének a száma 60.000 is lehetett. Jórán becslés szerint 3.000 és 7.000 között lehetett a számuk, ami nagy kincs és nagy nemzeti dicsőség vala.

Meghalt Mátyás király, oda az igazság — vallotta a nép. Halála a Corvina romlásának is a kezdetét jelentette. A főurak ugyan sólyomszemmel vigyáztak a nemzeti dicsőséget is jelentő kincset, még Corvin Jánosnak, Mátyás fiának is megtiltották, hogy tudtuk nélkül a könyvekhez nyuljon, de később, a Jagellóknak tekintélyt, fegyelmet, erőt és hatalmat széthullasztó uralma alatt a Corvina kincsei idegenbe kerültek. Külföldi követeket kaptak ajándékkul, amikor a királyi kincstárban drága ajándék már nem akadt. A mátyási-nagytrófi, Lüske álmok a német-római császári

Ejtszaka van. Az óraműjártó kettőt mutat. Anyám ölközik s áldott jó szívem öröm fut át. Keresi a sejtát, hogy sós vizet szűrjön a kovász-tesztára; nesztelen a lába, amint jár, kel a szobába... Kenyeret süt reggel, foszlós kenyeret, mert szeret minket. A liszt hóféhér, pedig Apám karján minden ér pattanásig feszült meg érte, míg verejtékét mérte a dolgos napoknak. Nem érzik ízén majd a robot hajszája, békés muzsikál minden morzsája, ha szeletekre vágja, szelid öleléssel Apám. Nem sajnálja, csak kívánja, boldog, hogy aihat koldusnak, papnak.

Anyám sültötte kenyér

Egyszer, egy éjei láttam Anyámat, a tekno mellett állt. Lopva néztem, mosolygott éppen a pöffedő tészára tüpöztatosan. Dagasztott és megsimogatta itt-ott becézve a tekno szőlé; hajlongott kétrét, mint Isten előtt a mea culpázók... és öröme nőtt, nőtt, mert friss kenyérét várják az alvók. És holnap áldják a munkában verejték-imával álmaflanságát s kezét a drágát, kiknek szájában, mint megváltó Krisztus-tot foszik erővé ez a bérs Anyám-sültötte kenyér.

MOLNAR ISTVAN

Egyetemi hallgató a középkorban

Századok hömpölyögtek el, amíg a tudományok csarnoka, az egyetem mai formájában kialakult. Ennek a fejlődés-folyamatnak néhol szinte kibogozhatatlan fonalát végigkövetni és az elágazásokat mind áttekinteni nagyon tanulságos és érdekes feladat volna.

A RÉGI IRATOKBÓL

utasításokból, különféle leírásokból sok mindent megtudunk a régi egyetemekről, ami manapság talán mosolyt is kelet. Például a párizsi egyetem történetében volt olyan időszak, amikor az egyetemi hallgatóknak nem volt szabad jegyezni az előadást! Manapság a világ minden egyetemén legalább is jónéven veszik, ha a hallgatók jegyzi is az előadásokat. Sőt, vannak professzorok, akik kolokviumok idején a hallgató jegyzetét is átnézik. A régi párizsi professzor elől alkalmasint titkói kellett a jegyzetet. Egyébiránt bizonyára nem sokan vették meg az előadások jegyzésére, mert nem kényelmes padokban, hanem a padlón ültek a hallgatók! Így kívánták a szabályok azzal a fura megokolással, ... hogy az ifjaknak ne legyen alkalmuk a fennhéjázásra." Csak az idős hallgatók, az ugynevezett "theológusok" ültek padokban. A tanár pedig magas katedrán trónolt s onnan előadás közben el nem mozdult. Szavait mély csendben és a tudományunk kijáró fíhitattal hallgatták a tanulók.

AZ ELŐADÁS UTÁN

vita következett. Mondani sem kell talán, hogy ennek a vitának éle bajosan lehetett. Mert ugyan ki merészt volna szembehalazkodikni a magas katedráról elhangzott véleménynel?! A vita, a "disputatio" azonban lényeges része volt az egyetemi oktatásnak és némelykor még külön a vita eszéjára meghatározott helyen és időben is vitatkoztak, sokszor

igen hosszasan. Az ugynevezett „nagy disputációk" gyakran kora reggeltől késő estig is eltartottak.

Igy volt valaha a párizsi egyetemen. A bolognai egyetem azonban különös szervezetével a világ minden egyetemétől különbözött. A tanulók voltak itt az egyedüli urak, ők kormányozták, igazgatták az egész egyetemet, a tanulók fegyelmelték — a tanárokat s ha kellett, meg is büntették őket! Ime, a rossz diák álma!

AZ IGAZGATÁSNAK EZ A MÓDJA

valóban meglepő, vagy legalább is úgy tetszik előtűnni, akik ilyesmit csak vigyáztában tudnánk elképzelni és megbocsátani. Pedig a dolog érthető volt. A bolognai egyetem hallgatói harminc-negyven éves, szakállas férfiak, ners ritkán nagyurak voltak és egytől-egyik külföldiek, akiknek érdekeik védelme céljából társulniok kellett. A tanulók testületének önrendelkezése oly foku volt, hogy nem csak ők hívták meg és alkalmazták a tanárokat, hanem — mint mondtuk — fegyelmi jogokat is gyakoroltak felettük. A tanárnak például saját hallgatóitól kellett szabadságot kérnie, ha néhány napra szüneteltetni akarta az előadásokat. Ha pedig rövid időre távozni kívántak az egyetem székhelyéről, pénzbeli biztosítékot kellett letenniük. Ha a tanár nem tartotta meg az előadást, a tanulók testülete megbüntette. De pénzbüntetés érte a tanárt akkor is, ha a tankönyvek egy fejezetét elhagyta, — mert könyvből tanítottak, — de még akkor is megbüntették, ha a tanítás anyagának szakaszát nem végezte be az előre kitűzött határidőig.

Ezekután az olvasó bizonyára alig lepődne meg, ha kitűnnék, hogy a tanárt ott tartották tintalevesre és papírgaluskára.

F. V.

korona elnyeréséről, páratlanul erős akaratú az abszolút királyi hatalom megszerzésére, a feketesereg dicsó hírneve, királyi védelme a jobbagység fölött a féktelenkedő főurak ellenében, mind-mind elüllyedt már a történeti multban, amikor Mathias Rex hírnevét még mindig ragyogtatta a legendás Corvina.

Buda török kezére jutván, a Corvina is a török prédáló markába került. Tíz is pusztított a könyvtár épületében. Buda felszabadulása után a nevezett követelések egyike volt a Corvina kötetének a visszaszerzése. Pázmány Péter, Bethlen Gábor, I. Rákóczy György még

nem tudott a török portánál semmit sem elérni a Corvinák ügyében, csak I. Lipótnak sikerült a szomorúan kicsiny számára csökkent könyvek nyomára jutni. Budának a töröktől való visszafoglalása után a diadalmas felszabadító vezérek vitték el magukkal egy-egy kötetet emlékkül, és a Corvina legnagyobb részével a bécsi császári könyvtár gyarapodott. Ez ma is olvasható a bécsi császári könyvtár egyik emléktábláján. Ma az egész világon hiteles Corvina-kötet csak 135 van. Ezek is tovább örzik és hirdetik a nagy és igazságos Mathias Rex emlékét, akinek ma van születésnapjának félezeredik fordulója. (—)

Apróhirdetések

JÓMINŐSÉGŰ hegyaljai bor, 1 vagon eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (940)

MEGBIZHATÓ, 50 éven felüli, mindenes főzönőt kéttagu családhoz alkalmazunk. Dr. Róna, Arad, Gheorghe Popa-utca 1/a. (941)

ANGOL NŐI szabóságához segédek és varrónőket azonnal alkalmazok. Simoncsics, Arad, Deseanu-utca 10. (942)

ÖNTÖTT vasból való fürdőkád, fürdőkályha, mosdó, jégszekrény, bor-, sör-kimérő asztal eladó. Arad, Subl. Tampa-utca 3. Kossikné, Szerb-templom mellett. (943)

ARO, Arad TELEFON 24-45

Ma, egy ünneplés bemutató!
A legújabb, legszebb és legjobb
Alida Vaili film

A vörös taverna

Kedvezményes és szabadjegyek felfüggesztve. Ajánlatos jegyekről idejében gondoskodni.

FRANCIA munkára varrónőket alkalmazok. Arad, Regele Ferdinand-körút 5. (944)

FATALPAK nagyban és kicsinyben eladók. Arad, Doamna Balassa-utca 5. (945)

ELVESZETT egy fehér york-koca. Megtaláló jutalom ellenében értesítsen. Arad, Sarmiseghetu-utca 21/23. (946)

TANGÓ-HARMONIKA, Hohner-student III, jó állapotban lévő, eladó. Par. Gavril Bodea-utca 23. (Veche-utca) (947)

MAGÁNOS NŐ lakótársnőt keres. Arad, Cosbuc-utca 39, Ioanovitsné. (948)

PIVATCS kalapok, legújabb minták, (modellék), nagy választékban. Legjobb kivitelben, legújabb modellek után alakított márkékelt áron Weinberger Lajosné, Donath Elza, Arad, Melianu-utca 15. Kalapszalón. (949)

LAKÓTÁRSNŐT keresek 1-szobás-konyhás lakáshoz. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu utca 4. (950)

NEM HADKÖTELES férfit vagy fiút minégesnek azonnal alkalmazok. Kun, Mihály kelmefestő, Arad, Romul Veliciu-utca 9. (951)

30 ÉVES, jó megjelenésű nő, bármilyen elfogadható jobb állást keres. Betegápolást vagy magános nő háztartásának vezetését vidéken is vállalná. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (952)

TAVASZI KABATOKAT, RUHÁKAT PEST, TISZTIT KNAPP

Forszerűen berendezett vállalatba, Arad Brațianu utca 2-4 sz. (Minorita Palota) Episcopul Radu 10 sz.

TELJES hálószoba, ebédlő szekrény, üstüház és egyéb holmik eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (953)

20 CSALÁD méhecske, jól ellátva, teljes felszereléssel, eladó. Erdéklődők: Arad, Ciorogari-utca 15. I. em. (954)

FIATAL leány, gyakorlatlalt, orvos vagy gyermek mellé ajánlkozik. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (955)

TELJES hálószoba, csillár, heverő eladó. Arad, Ciorogari-utca 15. I. em. (955)

GHIOROKON egy családi ház 1.800.000 lejért eladó. Erdéklődők: Arad, Ciorogari-utca 15. I. em. (957)

AJTÓT vennék. Cimeket Reclama-hoz. Arad, Eminescu 4. (958)

ÉPÍTKEZÉSBŐL visszamaradt terméskövet veszek kocsitólban. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (978)

JÖMENEDELŐ cipésműhely eladó. Arad, Doamnei Elena-tér 1. (979)

HÁROM darab nagyobb méretű kettős ablakot vennék. Arad, Vidra utca 12. (983)

SÖTÉTKÉK, mely gyermekkosci eladó. Arad-Ujmikelaca, Miron-utca 10. (981)

CORSO-MOZI, Arad Előadások 3, 5, 7 és 9 órákor

Legizgalmasabb és leg-zebb ifjúkori olvasmányunk gyönyörű és hatalmas filmváltozata a

Két gránátos

Szebb és izga masabb mint a Két árva.
CINO CERVÍ és LUISA FERIDA

MEZŐGAZDASÁGBA bármilyen munkát, traktorkezelést is vállalom. Pintér Istvan, Arad, Mossótyz-telep, Vidrei 19. (982)

72 DARAB angora-nyul, ketreccel, eladó. Arad, Dionisie 10. Mossótyz-telep. (980)

ELADÓ 2 ezüstenyő, 2 magnolia, taxusbaccata, 2 Abies concolor, coloradó fenyő 150 magas. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (984)

TELJES hálószoba-brtor eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (985)

CUKORKAGYARTÁSHOZ gépeket vennék. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (986)

ELADÓ kitűnő rugózású szalon-butorzat és sző-tükör. Arad, Baritiu-utca 21. (987)

ELVESZETT fehér kis-kutya, hosszuszőrű, Bizu névre hallgat. Megtaláló jutalmért adja át: Arad, Goldis-utca 12. (988)

PAPLANOKAT készít, használtakat átdolgoz, Glück Arad, Baritiu-utca 8. Piata Avram Iancu mellett. Ugyanott egy újjádoigozott paplan eladó. (846)

JÓ állapotban lévő kis Singer-varrógép eladó. Arad, Duca-utca 10, Vogel fordás. (871)

HAASZ ÜGYNÖKSÉG ARAD EMINESCU 30. PALATUL ORTUTAY
Távbeszélő: 22-24.

Bélvárosi II. em. bérpalota 2 utcára szülő 20 millió u. o. 18 millió. villanegyedben 16 millió centrumban 4 lakásos fürdőszobás 4.200.000 Ságuna uton bérház 2.500.000 lej köves uton 2 lakás üzlettel 1.800.000 u. o. 6 lakásos 1.500.000 lej ezen kívül ajánlunk kis bérházat 100.000-tól 1.000.000-ig, foglalkozunk lakás közvetítésével is.

VILLANYMOTOR, teljesen, új 3 fázis 2800 Ford 38 w. indítóval eladó. Klug Andor, Aradul-nou, Banatului-ut 54. (872)

JÓ mindenes szobalányt, könyvvél, alkalmazok. Arad, Eminescu-utca 45. (873)

NARANCSEJÁT bármilyen mennyiségben veszünk, Klemens-cukrászda, Arad. (874)

MALOMSZERELŐ molnárt alkalmazunk, ki a malomszerelést biztosíték és külön díjazás mellett elvállalja. Moara Scherer, Pecica. (922)

EGÉSZEN új, jógártmányu, 80 basszusos tango harmonika eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (923)

VARRÓDABA fizetőlányt alkalmazok. Arad, Petran-utca 4 szám. (924)

NEMET tanítást és gyorsírást legnagyobb sikerrel, mérsékelt árak mellett tanít Scheitzerné, Arad, Doamna Balassa-utca 1. Gyermek-kórház közelében. (925)

MOTORFÜRESZ-kosci, igáskosci, homokláda, angoranyulak eladók. Arad, Poetului-u. 35. (926)

Házak, földet szőlők, malmok eladása, vétele, cseréje, minden arfokozatban.

HATSCHEK ügynökség, Arad
Carol-körút 17 (volt 46) Telefon 16-95

SÖTÉTKÉK, mely Fanker-féle gyermekkosci és szürke férfiöltöny eladó. Arad, Regele Ferdinand-körút 15., II. em. 23 ajtó. (935)

VENNEK vas-, vagy faprest, cca 55 cm. átméretű. Eladó majdnem új füstölt tölgyfaebédlő, 3 és 1/2x4 gép-szmirna-szőnyeg, női ruhák és ruháravató anyagok, új és kifogástalan állapotban, teniszütő. Arad, Miron Costin-utca 6. (928)

RUHA- és kötött ujjas (szvetter) készítését vállalom, Cim Reclamanál, Arad, Eminescu 4. (929)

KICSI és közepes takaréktűzhely, jó állapotban olcsón eladó. Arad, Ioan Calvin-utca 58. (930)

HÁROM-szobás, fürdőszobás lakást keresek május 1-re, keresztény házban. Cimeket „Hat hónapot előre fizetek” jelíggére Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (931)

APRILIS elsejére alkalmaz mindenes szakácsnőt bennlakással, és bejáró takarítónőt reggeltől-délutánig General Ioanovici, Arad, Regele Ferdinand-körút 25. II. emelet. (932)

SZÉP háromszobás CNR lakásomat elcserelném 2-szobás lakással. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (933)

VENNEK jó állapotban lévő kozmetikai széket, egy Sonax-készüléket. Cimeket, Arad, Soarelui-utca 6. (934)

SZÖVŐSZEK, négy nyüstös, teljes felszereléssel eladó. Arad, Carol-körút 8., I. em. 3 ajtó. (927)

GUMI-tömlő vászonbetéttel, 26 mm. belső átmérővel 8 méter hosszú, alig használt állapotban, jöminőségű hegyaljai bor és pálinka eladó. Arad, Regina Maria-körút 8, Házmeztérnél. (936)

KÉT-SZEMELYES glott- és etamin-agyterítő, 5 m. grenadin, új kötöt kabát, redőnyvásznak, damaszt, asztalterítők, képeretek, üvegtáblák, nagy utazó-kosár sürgősen eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (937)

RAKTARNAK, vagy műhelynek alkalmas száraz, cementezett helyiség április 15-re kiadó. Arad, Mihai Viteazul-tér 10. (938)

FÜRDŐSZOBÁI fayance-mosdó, és irodai haranglámpák, újak eladók. Arad, Marie Chendi-utca 10. (939)

PARK berendezését, kert rendbehozását vállalja Szűcsy kertészete, Arad, Cap. Jenat-utca, 28 szám. (959)

ELARUSITÓNÓT és bejárónót alkalmazok. Drifin-cukrászda, Arad, Regele Ferdinand-körút 59. (960)

Üzenet Brasov-Brassóba
Mielőtt házat, telket venne, eladna, vagy cserélné, forduljon bizalommal a Visconi vezetése alatt álló „DUNAREA” ingatlanforgalmi irodához, Brasov-Brassó, Sft. Ioan-utca 4. szám, irodai telefon 13-36, lakás 15-98, az iroda minden adásvételre vonatkozó felvilágosítást megad.

FIATAL segédet és tanulót alkalmazok. Halik festék-kereskedése, Arad, Avram Iancu-tér. (961)

HELYI, keresztény ügynököt vagy ügynököt alkalmazok. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (962)

TIZENNEGYES számú, új orosz sárcipő, negyvenkettes bakancs, sárga és fekete felcipő eladó. Arad, Oituz-utca 71. (963)

KERTES magánház, Segában, teljesen kifogástalan állapotban szabadkézéből eladó. Arad, Maracineanu-utca 37 (964)

GYERMEK-faróka eladó. Arad, Numa Pompiliu-utca 11. (965)

FELHALOSZOBÁ-butor, régi művi, sodronybetéttel, virágállvánval eladó. Kossikné, Arad, Subl. Tampa-utca 3. Szerb templomnál. (966)

JÓ főzönőt és szobalányt alkalmazok. Arad, Alexandri-utca 1. Dr. Hategan. (970)

ELADÓ: Velencei tükör, Biedermayer-butorzat, fiókos szekrény (sublód) vitrintárgyak, női kabát, vasgép. Arad, Rusu Sirianu-utca 5, 1-es ajtó. (967)

ÚJ és ócska gyalupad gyalukkal, ablakok, ajtók, ebédlő-szekrény márvánnyal, asztal 6 székekkel eladó. Arad, Dr. Romul Veliciu-utca 14. (968)

MELY gyermekkosci eladó. Arad, Dr. Romul Veliciu-utca 14. (969)

JÓ állapotban lévő szepessy-féle gyermekkosci eladó. Arad, Lahovary-utca 36. (971)

HOSSZU, bécsi hangverseny-zongóra 25.000 lejért eladó. Illmann József, Siria-Világos 76. (972)

BORBÉLYSEGÉDET havi fizetéssel, esetleg ellátással azonnal alkalmazok. Klein, Arad, Marasesti-utca 75. (973)

NAGYOBB tökével bármilyen hasznóhajtó üzletbe társulnék, vagy ilvet átvennék. Megkeresések: „Etnikai román” jelíggére Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (974)

Kelly Erzsébet
Szépségápolás

Arad, Dragalina-körút 2. Szemben a Kulturpalotával. Telefon: 20-17.

EÜTOR-asztalost jó fizetéssel alkalmazok, Arad, Spiru Gheorghe 5, szerb templom mellett. (975)

BANKKÖLCSÖNÖKET házakra, földekre előnyös feltételek mellett, gyorsan lebonnyolítok. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (976)

TIZENNYOLCEZER új tégla eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (977)

FERTI-FEHERNEMÜ varrását és javítását házál is vállalom. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (656)

SZABÓ-segédek és varrónőket azonnal, jó fizetéssel alkalmazok. Székely szabószaga, Arad, Eminescu-utca 28. (856)

JÓ KARBAN lévő aratógép, traktorral vagy lóval használható, eladó. Gantner Károly, Sft-Ana. (857)

VARRÓGÉPET, patefont veszek. Varrógépet szakszérien javítok. Sambura, Arad, Banatului-ut 12. (858)

KAPTÁR, eredeti Kuntzsh, iker-rendszerű, 2 darab, eladó. Arad, Goldis-utca 5, Magyarai. (859)

VIDEKI fatelepehez pénzes társat keresek. Ajánlatokat „Fatelepe” jelíggére Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (860)

BEJÁRÓNÓT egész napra, könnyű munkára alkalmazunk. Königstorfer-cukrászda, Arad. (861)

HASZNÁLT parkett olcsón eladó. Arad, Baritiu-utca 21 sz., 6. ajtó. (862)

BAKANCS, 44-es, kitűnő állapotban lévő, eladó. Grünfeld, Arad, Baritiu-utca 9. (863)

SZOBÁ-konyhás, kertes ház eladó 325.000 lejért. Arad, Mossótyz-telep, Ion Gorun-utca 15. (864)

EBÉDLŐ, maligand, jégszekrény eladó. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu 4. (864)

SZÁ-LAST keresek idősebb házaspárnál vagy magános özvegnél. Cimeket Reclama-hoz, Arad, Eminescu 4. (865)

POLOSKA-irtást, parkett-surolást vállalok. Arad Oituz-utca 111. vagy szivességből Cimauschek borbálynál, Eminescu-utca 28. Lovas Károly. (4685)

MŰ-TÖMEST (stopplóást), mű-szővést, nyálkendő-fordítást legszebben, legmegbizhatóbban készítünk. Arad, Avram Iancu-tér 2. első emelet. (4675)

VENNEK Marosparton villát vagy bélvárosi csesztes helyen csesztes magánházat. Cim Reclama-nál, Arad, Eminescu-utca 4. (4684)

GÉPÉSZT Diesel-motorhoz, molnárt ásványolaj-üzemhez azonnalra keresünk. Minerit, Societate Miniera, Deva. (4064)